

REVISIONSRAPPORT

GRANSKNING AV DELÅRSRAPPORT AUGUSTI 2024

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	BAKGRUND.....	3
3	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	4
4	AVGRÄNSNING.....	4
5	REVISIONSKRITERIER.....	4
6	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
7	METOD	4
8	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
8.1	LAGENS KRAV OCH GOD REDOVISNINGSSSED	5
8.1.1	Förvaltningsberättelsen.....	5
8.1.2	Redovisningsprinciper.....	7
8.1.3	Resultat- och balansräkning.....	8
8.1.4	Drift- och investeringsredovisning.....	9
8.1.4.1	Driftredovisning.....	9
8.1.4.2	Investeringsredovisning	11
8.2	GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING.....	11
8.2.1	Finansiella mål	12
8.2.2	Övergripande mål.....	14
8.3	BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER.....	18
9	KVALITETSSÄKRING	18
10	UNDERTECKNANDE.....	18

1 SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens delårsbokslut per augusti 2024. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Kommunallagen, Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), Rådet för kommunal redovisning (RKR) och God redovisningssed.

Vår sammanfattande bedömning är att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. Bedömning i delårsrapporten är att balanskravet inte uppnås sett till det enskilda året 2024 och att det prognostiserade ackumulerade negativa balanskravsresultatet kommer behöva återställas inom tre år.

I delårsrapporten görs bedömningen att regionen inte uppnår målen för god ekonomisk hushållning. Av åtta övergripande mål bedöms ett vara uppfyllt och övriga delvis eller ej uppfyllda. Av de sju finansiella målen har två bedömts som uppfyllda, ett som delvis uppfyllt och resterande som ej uppfyllda.

Utifrån bedömningar och det sätt som regionstyrelsen har valt att definiera mål och uppföljning av god ekonomisk hushållning instämmer vi i att regionen inte når en god ekonomisk hushållning.

Bedömningen grundar sig bland annat på följande iakttagelser och bedömningar:

- Regionens finansiella resultat per augusti är -183 miljoner kronor vilket är en försämring med -27 miljoner kronor jämfört med föregående år. Regionens prognostiserade resultat för 2024 är -500 miljoner kronor varav hälso- och sjukvårdsnämndens -300 miljoner kronor.
- Investeringar om 103 miljoner kronor har genomförts per sista augusti. Regionstyrelsen skriver att det finns en osäkerhet om investeringar kommer att genomföras enligt plan och revisorerna instämmer.
- Regionstyrelsen har inte gjort någon tydlig bedömning av om de övergripande- och de finansiella målen kommer att nås vid årets slut men skriver att många aktiviteter pågår och kommer att nås under året. Vi kan inte bedöma om målen kommer att uppnås för 2024.
- Den bristande tillgängligheten är bekymmersam och väntetiderna bedöms öka under resterande del av året. Vår bedömning är att väntetider enligt vårdgarantin inte kommer att uppfyllas.
- Planerad ekonomisk effekt av beslutade resultatförbättrande åtgärder har inte uppnåtts och vi bedömer att de inte kommer att nås under 2024. För att uppnå en långsiktig ekonomi i balans och ökad tillgänglighet anser vi att det är viktigt att arbeta med utveckling av arbetssätt och effektiviseringar.

2 BAKGRUND

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. I samband med fullmäktiges behandling av delårsrapporten ska även resultatet i delårsrapporten bedömas. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av regionens verksamhet och resultat efter föregående räkenskapsårs utgång. Regionen ska formulera

verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska bedöma om resultaten i den delårsrapport som enligt kommunallagen (11 kap. 16 §) ska behandlas av fullmäktige är förenliga med de mål fullmäktige beslutat, inklusive mål för god ekonomisk hushållning.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen av delårsrapporten är att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för att enligt kommunallagen (12 kap. 2 §) bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, det vill säga finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?

4 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar regionstyrelsen och samtliga nämnder inom Region Jämtland Härjedalen. Granskningen av den sammanställda redovisningen görs på en övergripande nivå.

5 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallag (2017:725)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) kap. 13
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation (RKR) R17, Delårsrapport
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport
- Regionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning

6 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Ansvärig nämnd är regionstyrelsen för Region Jämtland Härjedalen.

7 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, delårsrapportens förvaltningsberättelse och redovisning av måluppfyllelse. Avseende den finansiella delen har en översiktlig granskning gjorts av resultat- och balansräkningen med fokus på väsentliga förändringar mellan åren och avvikelse från budget. Ett urval av specifikationer med tillhörande underlag har granskats för att verifiera existens av tillgångar och skulder. Stickprovskontroller har gjorts och kontroll av att större belopp har periodiserats utifrån anvisningar samt att gränsdragningen mellan driftkostnader och in-

vesteringsutgifter följer regionens riktlinjer. Granskningen har skett i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision* som är en anpassning av *International Standards on Auditing (ISA)*.

Information har också inhämtats muntligt och per e-post med berörda tjänstemän.

8 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

8.1 LAGENS KRAV OCH GOD REDOVISNINGSSSED

Enligt 13 kap. 2 § LKBR ska en delårsrapport innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Enligt RKR R17 ska dessutom en samlad – men översiktlig – beskrivning av kommunens/regionens drift och investeringsverksamhet ingå. Vidare framgår att samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen ska tillämpas vid upprättande av delårsrapporten.

Region Jämtland Härjedalen har valt att upprätta delårsrapporten för perioden januari till och med augusti vilket är i enlighet med lagens krav.

8.1.1 Förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsens utformning regleras i RKR R15. Enligt RKR R17 behöver delårsrapporten inte innehålla en fullständig förvaltningsberättelse utifrån kraven i RKR R15, utan bara en förenklad förvaltningsberättelse. Den förenklade förvaltningsberättelsen ska minst innehålla följande avsnitt:

- *Händelser av väsentlig betydelse* som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.
- *Utvärdering av kommunens ekonomiska ställning*. I de fall sammanställda räkenskaper upprättas ska en utvärdering även göras av kommunkoncernens ekonomiska ställning. I de fall sammanställda räkenskaper inte upprättas ska i stället en redogörelse för ekonomin i de kommunala koncernföretagen göras.
- *Upplysningar om förväntad utveckling* avseende ekonomi och verksamhet utifrån fullmäktiges mål.
- En redovisning av hur *helårsprognosen* förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- En bedömning av *balanskravsresultatet* utifrån helårsprognosen.

Region Jämtland Härjedalens delårsrapport för augusti 2024 överensstämmer till stora delar med rekommendation R17. Rapporten innehåller alla nödvändiga delar och uppfyller kraven på innehåll, struktur och upplysningar.

Avsnittet "Verksamhetens resultat jämfört med budget" har lagts under rubriken "God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning".

- **Händelser av väsentlig betydelse**

Händelser av väsentlig betydelse innehåller en redogörelse av inrättandet av en Särskild Ledning Ekonomi i syfte att hjälpa regionledningen att ta fram förslag på åtgärder och aktiviteter för att bromsa kostnadsutvecklingen och nå en ekonomi i balans. En strukturförändring för en samlad och accelererad utvecklingskraft inom regionen håller på att genomföras för att möta de utmaningar som regionen står inför som att ändra arbetssätten och

höja den digitala mognaden. En ny tjänst har inrättats under 2024, en utvecklings- och digitaliseringsdirektör, med uppdrag att leda och ansvara för denna utveckling och omställning.

- **Utvärdering av kommunens ekonomiska ställning**

Långsiktighet och hållbarhet i den ekonomiska planeringen är nödvändig för att kunna ta ett utökat ansvar för att möta demografiska förändringar och krissituationer i omvärlden, samtidigt som framtida medborgare också ska kunna ha goda livsvillkor.

Verksamheten ska anpassas till nära vård och nya digitaliseringslösningar. Verksamhetens effektivitet behöver öka, det vill säga mer måste produceras för de pengar som verksamheten erhåller. Säkerhetsläget är fortsatt allvarligt och sannolikheten är stor för att de oroliga tiderna kommer att fortsätta med höjd inflation och stigande räntor och kostnader.

- **Upplysningar om regionens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån fullmäktiges mål**

Förvaltningsberättelsen innehåller en separat rubrik "God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning". En utvärdering görs utifrån regionens målområden med uppdrag och nyckeltal där ekonomi och verksamhetsresultat ingår. Avsnittet avslutas med en slutsats och bedömning utifrån måluppfyllelsen per sista augusti.

Det finns även ett avsnitt "Förväntad utveckling" med en beskrivning av regionens ekonomi för 2024. Budgeten för året har ett underskott på -300 miljoner kronor och den senaste prognosen visar på -500 miljoner kronor. Andra kostnader som påverkar regionens ekonomi är uppskjuten vård, krav på att öka antalet vårdplatser samt nytt regelverk för dygnsvila.

God ekonomisk hushållning beskrivs närmre under rubrik 8.2

- **Redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den fastställda budgeten**

Akkumulerad budgetavvikelse och helårsprognos redovisas under rubriken "Verksamhetens resultat jämfört med budget" och beskrivs utförligare under avsnittet 8.1.4.1

- **Balanskravsresultat utifrån helårsprognosen**

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Enligt kommunallagen 11 kap. 12 § ska fullmäktige anta en åtgärdsplan för hur en reglering av ett negativt balanskravsresultat ske se.

En beskrivning och analys av balanskravsresultatet återfinns under separat rubrik, "Balanskravsresultat".

Regionen har ett negativt balanskravsresultat från 2023 som uppgick till 464 miljoner kronor att reglera. Detta innebär att nuvarande balanskravsunderskott skulle återställas senast år 2026 men synnerliga skäl åberopades för att återställa på längre tid, år 2028.

Fullmäktige har, utöver ovanstående beskrivning, antagit regionplan och budget 2025–2027 för återställande av bland annat det negativa balanskravsresultatet¹. Region Jämtland Härjedalen åberopar med anledning av detta synnerliga skäl för att lägga en negativ budget 2025 med minus 230 miljoner kronor samt att inte återställa det negativa balanskravsresultatet inom treårsperioden utan på längre sikt. 2023 års underskott innan år 2028, och resterande del fram till och med år 2030.

¹ Protokoll §109 RFM den 2023-10-18. dnr: RS/129/2023

Enligt helårsprognos i delårsrapporten 2024 uppgår årets balanskravsresultat efter justeringar och synnerliga skäl till 651 miljoner kronor.

Övriga uppgifter i förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsen innehåller även följande delar:

- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Väsentliga personalförhållanden

Bedömning

- Vi bedömer att förvaltningsberättelsen är utformad enligt RKR R17.
- Vi bedömer att balanskravsutredningen är korrekt uppställd.

8.1.2 Redovisningsprinciper

Enligt RKR R17 ska det framgå att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har ändrats, en beskrivning av karaktären på och effekten av förändringen.

Det ska även finnas ett antal övriga upplysningar:

- Säsongsvariationer eller cykliska effekter,
- Erhållna men ännu ej intäktsredovisade generella statsbidrag,
- Karaktär och storlek på jämförelsestörande och extraordinära poster,
- Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar,
- Förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser.

Delårsrapporten innehåller ett uttalande om att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts som i den senaste årsredovisningen. Avsnittet är i enlighet med RKR R17.

Ansvarsförbindelse för pensioner och särskild löneskatt samt avsättning till pensioner redovisas i tabell i avsnittet ”Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning”. Det finns kommentarer kring förändring av portföljsammansättning samt hur värdet på pensionsavsättningen påverkats av utvecklingen på de finansiella marknaderna. Förändringen påverkar avsättningen till pensioner som redovisas i balansräkningen medan ansvarsförbindelsen är i nivå med tidigare år.

Bedömning

- Vi bedömer att redovisningsprinciperna i allt väsentligt följer RKR:s rekommendationer.

8.1.3 Resultat- och balansräkning

I LKBR finns angivet vilka delar som ska ingå i resultat- och balansräkning samt vilka jämförelsetal som ska finnas med.

Resultaträkning; för varje post eller delpost redovisas belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår.

Balansräkning; för varje post eller delpost i balansräkningen ska redovisas belopp för motsvarande post i närmast föregående räkenskapsårs utgång.

Resultaträkning

Region Jämtland Härjedalens ekonomiska resultat för perioden fram till augusti 2024 visar på betydande utmaningar. Det ackumulerade verksamhetsresultatet är negativt och uppgår till minus 183 miljoner kronor, vilket är 42 miljoner kronor sämre än budget. Resultatet påverkades av positiva effekter på 143 miljoner kronor från orealiserade vinster i värdepappersportföljen, dessa vinster är dock osäkra då marknadsvärdet kan förändras under året.

Bruttokostnaderna har ökat med 343 miljoner kronor jämfört med föregående år, motsvarande en ökning på 5,2 procent. Nettokostnadsutvecklingen är 311 miljoner kronor högre än föregående år, vilket motsvarar en ökning på 7,5 procent. Intäkterna från skatter och riktade bidrag har inte ökat i samma takt som kostnaderna, vilket förvärrar den ekonomiska situationen.

Helårsprognosen som saknas i resultaträkningen beräknas till -500 miljoner kronor, vilket är 200 miljoner kronor sämre än budget. De främsta orsakerna till avvikelsen är högre kostnader för personal, inhyrd bemanning samt IT- och licensavgifter.

Trots att inflationen och ränteutvecklingen har stagnerat, vilket har lett till en lägre kostnadsökningstakt, kvarstår den högre kostnadsnivån. Regionens ekonomiska läge är fortsatt mycket utmanande, med stora påfrestningar på likviditeten och långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Balansräkning

Till merparten av balansposterna har huvudboksbilagor och specifikationer upprättats. I några fall är specifikationerna och underlagen bristfälliga. En förteckning över identifierade brister kommer att överlämnas till ekonomienheten.

Soliditeten visar betalningsförmågan på lång sikt. Efter det negativa resultatet uppgår soliditeten exklusive ansvarsförbindelse till -17 procent.

Regionens likviditet har förbättrats något under året med hjälp av ett nytt lån från Kommuninvest samt riktade statsbidrag, men den negativa ekonomiska utvecklingen innebär att likviditeten snabbt kan urholkas. Detta begränsar regionens förmåga att finansiera nya investeringar utan att öka sin skuldsättning. Den totala låneskulden uppgår till 195 miljoner kronor.

Den totala pensionsförpliktelsen uppgår till 4 953 miljoner kronor, av dessa har 3 434 miljoner kronor återlånats till drift och investeringar. Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse uppgår till 2 907 miljoner kronor.

Pensionskostnaderna har ökat kraftigt, främst på grund av inflationen och det nya förmånsavtalet. Den höga inflationen beräknas medföra 457 miljoner kronor i ökade pensionskostnader för 2024.

Regionens pensionsportfölj har haft en årsavkastning om 12,33 procent under 2024, men den reala avkastningen över en femårsperiod har varit negativ. Detta innebär att regionen måste hantera risken i sina investeringar noggrant för att säkerställa att pensionsmedlen räcker till framtida utbetalningar.

Likvida medel

Vid periodens slut uppgick regionens likvida medel till 343 miljoner kronor, vilket är en ökning med 154 miljoner kronor från årets början. Denna ökning beror främst på nyupplåning och mottagna statsbidrag. Trots denna ökning är regionens ekonomiska situation fortsatt utmanande, med ett negativt kassaflöde från den löpande verksamheten på 306 miljoner kronor. Det negativa kassaflödet från den löpande verksamheten och investeringsverksamheten medför ett behov av extern finansiering.

Region Jämtland Härjedalen har ett omfattande pensionsåtagande vilket innebär en betydande framtida kostnad och påverkan på likviditeten. Den nuvarande ekonomiska situationen med höga kostnader och ökat beroende av nyupplåning påverkar regionens förmåga att avsätta tillräckliga medel för pensionsåtaganden.

Bedömning

- Vår bedömning är att delårsrapporten omfattar alla förväntade delar när det gäller balans- och resultaträkning. Jämförelsetal och de ingående posterna bedöms ha redovisats korrekt och resultat- och balansräkning är uppställd i enlighet med LKBR och RKR.
- Delårsrapporten kan med fördel kompletteras med mer utförliga analyser av förändringar mellan åren. Speciellt viktigt blir detta om det har varit stora förändringar i verksamheten.
- Vår bedömning är att det i några fall saknas eller finns bristande specifikationer och underlag till balansposter på vissa tillgångar.

8.1.4 Drift- och investeringsredovisning

Drift- och investeringsredovisning regleras i LKBR 10 kap. 2 §, RKR R14 samt RKR R17.

Driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Innevarande och föregående årsutfall ska redovisas brutto (intäkter och kostnader) och jämföras med budget. Större avvikelser mellan årets och föregående årsutfall samt budget ska kommenteras i förvaltningsberättelsen. I de fall beslut om anslagsförändring tagits under året ska uppgift lämnas om vilka belopp och vid vilka tidpunkter budgetposterna justerats.

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens/regionens investeringsverksamhet. Investeringsredovisningen ska göra det möjligt för fullmäktige att jämföra beslutade/beräknade totalutgifter och anslag mot utfall. Fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter. Investeringsredovisningen ska omfatta även de kommunala koncernföretagens investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

8.1.4.1 Driftredovisning

Driftredovisning återfinns som egen rubrik och innehåller de uppgifter som krävs.

Ekonomiskt utfall per nämnd

Regionstyrelsen

- Intäkter och kostnader: Totala intäkter för perioden jan-aug uppgick till 491 miljoner kronor, vilket är 124 miljoner kronor bättre än budget. Bruttokostnaderna var 229 miljoner kronor sämre än budget. Bruttokostnadsutveckling 5,2 procent mot målet -0,5 procent. Nettokostnad 7,5 procent mot målet 0,6 procent.
- Resultatavvikelse: Regionstaben hade en negativ resultatavvikelse på -44 miljoner kronor jämfört med budget. Vårdval hade en positiv avvikelse på ca 8 miljoner kronor.
- Prognosen för regionstyrelsen har förbättrats med 24 miljoner kronor men förväntas bli ca 159 miljoner kronor sämre än budget för 2024.

Ekonomisk analys

Personalkostnaderna har ökat med 82,6 miljoner kronor jämfört med budget och 108,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. IT-kostnaderna har ökat 40 miljoner kronor jämfört med budget vilket omfattar kostnader för underhåll, utveckling och drift av IT-infrastruktur.

Intäkterna har totalt minskat med ca 10 miljoner kronor jämfört med budget och 2,5 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Även regionstyrelsen står inför betydande ekonomiska utmaningar. De största ekonomiska riskerna är ökade personalkostnader inklusive regionens pensionsåtagande och ökade kostnader för IT-system.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

- Intäkter: 1 023 miljoner kronor, vilket överstiger budget med 37 miljoner kronor. Orsak till ökningen är ökade intäkter av såld vård till utomlänspatienter. Jämfört med föregående år har dock intäkterna minskat med 37 miljoner kronor. Främsta orsak till intäktsminskningen är att intäkter från statsbidrag flyttats över till regionstyrelsen.
- Bruttokostnader: 3 439 miljoner kronor, en ökning med 264 miljoner kronor (4,1 procent) jämfört med föregående år. Främsta orsaken till kostnadsökningen är ökade kostnader för egen personal inklusive bemanning samt övriga kostnader.
- Nettokostnad: -2 415 miljoner kronor, vilket är 227 miljoner kronor sämre än budget. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 174 miljoner kronor.
- Prognos: -300 miljoner kronor.

Ekonomisk analys

Personalkostnaderna har ökat med 148 miljoner (9,2 procent) jämfört med föregående år, vilket delvis beror på löneöversyn och personalrekrytering för att minska inhyrd bemanning.

Kostnaden för inhyrd personal har dock minskat med 46 miljoner jämfört med föregående år, men är fortfarande höga. Denna minskning har delvis uppnåtts genom att avrop endast besvarats till 60 procent, vilket kan påverka på vårdkvaliteten och arbetsbelastningen på ordinarie personal.

De höga prisökningarna för läkemedel utgör en fortsatt ekonomisk risk för regionen, trots arbete med att sänka läkemedelskostnaderna.

Intäkter från statsbidrag har minskat med 66 miljoner kronor jämfört med föregående år. Genomförda åtgärder för att minska kostnader och öka intäkter har inte varit tillräckliga för att uppnå en ekonomi i balans. Ytterligare åtgärder är därför nödvändiga att vidta.

Regionala utvecklingsnämnden

Nämnden redovisar i delårsrapporten ett resultat på ca 8,8 miljoner kronor vilket främst beror på periodisering av budget och att vissa kostnader kommer senare under året. Prognosen för helåret 2024 är 3,6 miljoner kronor vilket i huvudsak beror på minskade personalkostnader inom område Hållbar Tillväxt där man har vakanser samt färre investeringar som medför minskade avskrivningskostnader.

Kollektivtrafiknämnden

Nämnden redovisar en nettokostnad på -192 miljoner kronor, en ökning med 4,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. Av nämndens delårsrapport framgår att intäkterna har ökat men i lägre omfattning än kostnaderna och att resultatet är 6,8 miljoner kronor bättre än budget. Nämnden prognostiserar ett resultat på samma nivå som budget för helåret.

8.1.4.2 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning återfinns som en egen rubrik och innehåller de uppgifter som krävs enligt LKBR och RKR. Investeringar över 5 miljoner kronor särredovisas och både årets budget och utfall samt ackumulerad budget och utfall framgår.

Den totala investeringsbudgeten för 2024 inklusive överföringar från föregående år och nedjusteringar på grund av regionens ekonomiska situation uppgår till 282 miljoner kronor. I bilagan finns kommentarer till de enskilda större objekten samt en prognos över hur mycket som förväntas överföras till 2025. Utöver det äskades inte inom tidplan om 19 miljoner kronor, vilket eventuellt överförs till 2025.

Per augusti har investeringar motsvarande 103 miljoner kronor genomförts eller är pågående. 31 miljoner kronor av investeringsbudgeten prognostiseras att omdisponeras till 2025 vilket betyder att 129 miljoner kronor förväntas investeras under återstoden av 2024.

Bedömning

- Vi bedömer att drift- och investeringsredovisning har redovisats enligt RKR R14 och R17.
- Eftersom endast 103 miljoner kronor har genomförts efter åtta månader anser vi att det finns en osäkerhet om investeringar kommer att genomföras enligt plan.

8.2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, stiftelser, föreningar med flera. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.²

De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges i budget. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år.³

² Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 1 §

³ Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 6 §

För 2024 görs regionstyrelsens bedömning om god ekonomisk hushållning utifrån målområdena för; hälso- och sjukvård, tandvård, regionalt utvecklingsansvar, kollektivtrafik, kultur, folkhögskolor, stödverksamhet och ledningsprocesser. Under ekonomi ingår det som benämns som finansiella mål i regionplanen.

Regionfullmäktige har antagit⁴ riktlinjer för god ekonomisk hushållning (RS/577/2021).

Regionstyrelsen har i delårsrapporten för augusti 2024 bedömt att Region Jämtland Härjedalen inte uppnår god ekonomisk hushållning i förhållande till fullmäktiges mål för verksamhet och ekonomi.

8.2.1 Finansiella mål

Finansiella mål	Målvärde	Utfall per augusti / Måluppfyllnad
Soliditet (ökning) Exklusive ansvarsförbindelsen	-15,8%	-17,0%
Kassalikviditet inkl. pensionsplaceringar	>100%	267,8%
Nettokostnadsutveckling	0,6%	7,5%
Bruttokostnadsutveckling	-0,5%	5,2%
Leverantörstrohet	95,0%	90,0%
Självfinansieringsgrad av investeringar	100,0%	-71,9%
Skuldsättningstak	<14%	7,4%

- Soliditeten, som mäter regionens förmåga att klara av sina långsiktiga åtaganden, har inte uppnått det uppsatta målet. Utfallet visar en negativ soliditet på -17 procent, vilket är sämre än målvärdet på -15,8 procent. Detta indikerar att regionens skulder överstiger dess tillgångar och den negativa soliditeten påverkar regionens förmåga att hantera framtida ekonomiska utmaningar och investeringar.
- Kassalikviditeten, som mäter regionens förmåga att betala sina kortfristiga skulder med tillgängliga likvida medel, uppnådde målet med ett utfall på 267,8 procent, vilket är betydligt högre än målvärdet på >100 procent. Detta ger en bild om att regionen har tillräckligt med likvida medel för att täcka sina kortfristiga skulder, vilket inte harmoniserar med ökat behov av extern upplåning för att klara sina kortfristiga åtagande.
- Nettokostnadsutvecklingen, som mäter förändringen i regionens nettokostnader, uppvisade en ökning med 7,5 procent, vilket är betydligt högre än målvärdet på 0,6 procent. Den höga nettokostnadsutvecklingen indikerar att regionens kostnader ökar snabbare än intäkterna, vilket är en negativ trend som behöver adresseras för att säkerställa långsiktig ekonomisk hållbarhet.
- Bruttokostnadsutvecklingen, som mäter förändringen i regionens totala kostnader, uppvisade en ökning med 5,2 procent, vilket är högre än målvärdet på -0,5 procent. Denna ökning i bruttokostnaderna är en indikation på att regionen har svårt att kontrollera sina kostnader, vilket ytterligare belastar den ekonomiska situationen.

⁴ Protokoll FM §127, den 2021-10-20.

- Leverantörstroheten, som mäter andelen av regionens inköp som görs från godkända leverantörer, uppnådde ett utfall på 90 procent, vilket är något lägre än målvärdet på 95 procent. Detta skulle kunna indikera att regionen behöver förbättra sina inköpsprocesser för att säkerställa att en större andel av inköpen görs från godkända leverantörer, vilket kan bidra till kostnadseffektivitet och kvalitetssäkring.
- Självfinansieringsgraden av investeringar, som mäter regionens förmåga att finansiera sina investeringar med egna medel, uppnådde ett negativt utfall på -71,9 procent, vilket är långt ifrån målvärdet på 100 procent. Detta innebär att regionen i hög grad är beroende av extern finansiering för sina investeringar, vilket kan öka den finansiella risken och påverka den långsiktiga ekonomiska hållbarheten.
- Skuldsättningstaket, som mäter regionens totala skuldsättning i förhållande till dess tillgångar, uppnådde målet med ett utfall på 7,4 procent, vilket är bättre än målvärdet på <14 procent. I beräkningen ingår dock inte pensionsåtagandet vilket kan ge en missvisande bild av utfallet.

Sammanfattningsvis visar den finansiella analysen att Region Jämtland Härjedalen står inför betydande ekonomiska utmaningar. Trots att vissa mål, såsom kassalikviditet och skuldsättningstak, har uppnåtts finns det stora utmaningar när det gäller soliditet, kostnadskontroll och självfinansieringsgrad av investeringar. Regionen behöver fortsätta arbeta med resultatförbättrande åtgärder och att förbättra sin ekonomiska styrning, effektivisera sina processer för att säkerställa långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Resultatförbättrande åtgärder

För att komma i balans med ekonomin långsiktigt krävs att verksamheten arbetar med effektiviseringar för att bromsa in bruttokostnadsutvecklingen, enligt regionplan och budget 2024–2026.

I delårsrapporten framgår att följande resultatförbättrande åtgärder genomförts för perioden. Regionledningen införde ett anställningsstopp för administrativ personal och ett inköpsstopp för icke verksamhetskritiska inköp. Dessutom har regler och rutiner införts för att minska kostnaderna för mobiltelefonabonnemang och mobila bredband.

En särskild ledning för ekonomi i balans har inrättats för att ta fram förslag på kostnadsbesparande åtgärder och stödja implementeringen av dessa. Hittills har dessa åtgärder haft en positiv effekt på 60 miljoner kronor jämfört med föregående år. Mindre än hälften av den förväntade effekten har uppnåtts, vilket innebär att ytterligare åtgärder krävs för att nå en ekonomi i balans.

Specifika åtgärder inkluderar minskad användning av hyrbemanning, effektivisering av läkemedelshantering, förbättrade vårdflöden och ökad intäktsgenerering. Investeringar som ej påbörjats pausades under en period för att minska utflödet av likvida medel. Totalt har dessa åtgärder bidragit till en minskning av kostnaderna och en förbättring av regionens likviditet. När det gäller att effektivisera vårdflöden saknas redovisning av utfall.

Behov av ytterligare åtgärder

Balansräkningen visar på ett negativt eget kapital, vilket indikerar en finansiell obalans och behov av åtgärder för att stärka ekonomin. Resultaträkningen visar på ökade kostnader och ett negativt resultat, vilket ytterligare understryker behovet av kostnadskontroll och effektiviseringar. Kassaflödesanalysen visar på ett negativt kassaflöde från den löpande verksamheten och investeringsverksamheten, vilket delvis kompenseras av nyupptagna lån.

För att förbättra den ekonomiska situationen behöver regionen fokusera på ytterligare åtgärder för att minska kostnaderna, öka intäkterna och förbättra likviditeten. Detta kan innebära att genomföra ytterligare effektiviseringar, prioritera investeringar och säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt hållbart sätt.

8.2.2 Övergripande mål

Regionfullmäktige har i regionplanen beslutat om åtta övergripande målområden. För respektive målområde finns nyckeltal och uppdrag för kommande år till styrelsen och nämnderna. I samband med delårsrapport sker en uppföljning av kortsiktiga nyckeltal och uppdrag.

Målområde med övergripande mål	Uppdrag		Kortsiktiga nyckeltal			Sammanvägd status övergripande mål
Målområde för hälso- och sjukvård - God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen		6				Delvis uppfyllt
Målområde för tandvård - God och tillgänglig tandvård i hela Jämtland Härjedalen		5				Delvis uppfyllt
Målområde för Regionalt utvecklingsansvar - Utvecklingskraft i hela Jämtland Härjedalen	1	2				Delvis uppfyllt
Målområde för kultur - Tillgängligt kulturutbud i hela Jämtland Härjedalen		1				Delvis uppfyllt
Målområde för kollektivtrafik - Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen		1				Delvis uppfyllt
Målområde för folkhögskolor - Folkhögskolor med hög kvalitet	2					Uppfyllt
Målområde för stödverksamhet - Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling		9				Delvis uppfyllt
Målområde för ledningsprocesser - Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet		7	2	1	4	Ej uppfyllt

Återredovisningen sker i form av tre olika färger där grönt indikerar att målet har uppnåtts och rött att målet inte kommer att nås. Gul markering innebär att pågående aktiviteter sker i rätt riktning eller att målet är delvis uppnått.

Enligt regionens styrmodell skall samtliga nyckeltal och uppdrag kopplas till god ekonomisk hushållning och således inkluderas i bedömningen av om resultatet är förenligt med de övergripande mål som fullmäktige beslutat om, samt möjligheterna att uppnå målen på helår.

Hälso- och sjukvård - God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen

I målområdet återfinns nyckeltal och uppdrag som ska spegla hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf att vården ska vara på lika villkor för hela befolkningen. I målområdet betonas även att tillgängligheten och kontinuiteten är områden som bör satsas på. Utveckla

personcentrerad vård betonas i uppdrag. Kunskapsstyrning och framtagande av effektiva arbetssätt framgår också. Tillgången till en språk- och kulturanpassad vård betonas särskilt.

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måloppfyllelsen gul. Regionen arbetar för att förbättra vården och göra den mer tillgänglig och personcentrerad, men möter stora utmaningar.

Tillgänglighet

- Andelen patienter som får vård inom vårdgarantins gränser har minskat under andra tertialet. Väntetiderna för första besök och operation/åtgärd/behandling inom specialiserad vård har ökat, och det bedöms att väntetiderna kommer att öka ytterligare under året.
- Väntetiderna för operationer har ökat, 43 procent får sin vård inom 90 dagar enligt vårdgarantin och endast 32 procent i juli. Långväntare, över 365 dagar, återfinns främst inom vuxenpsykiatri, hud, hörcentral, knä- och höftproteser, operation gråstarr, operation axelled, ljumskbräck och vissa fotoperationer.
- Väntetiderna för hörapparatutprovning, 22 procent av de väntande får utprovning inom 90 dagar.

Övriga uppdrag

- Personcentrerad vård: Lokala samverkansgrupper och ett nytt hemsjukvårdsavtal är under utveckling för att förbättra kontakten med vården.
- Antibiotikaförskrivning och säker vård: Regionen samarbetar med Strama för att minska antibiotikaförskrivningen och ligger på en av de lägsta nivåerna i landet.
- Vård i rimlig tid: Arbetet inkluderar utveckling av vårdinformation, uppföljning och en central vårdlotsfunktion. Trots minskade köer under vintern, har väntetiderna ökat igen.
- Primärvårdens utveckling: Regionen arbetar för att undanröja administrativa hinder och stödja primärvården, inklusive digitalisering och egenmonitorering.
- Kunskapsstyrning: Fokus på implementering och tillämpning av bästa tillgängliga kunskap samt uppföljning och resultat.

Tandvård - God och tillgänglig tandvård i hela Jämtland Härjedalen

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måloppfyllelsen gul. Regionen arbetar med flera uppdrag för att förbättra tandvården, men möter utmaningar, särskilt på grund av resursbrist.

- Akut och förebyggande tandvård: Regionen strävar efter att ge både akut och förebyggande tandvård till barn och vuxna. Akutvården fungerar bra, men förebyggande vård hinns inte alltid med på grund av resursbrist. När inte det kortsiktiga nyckeltalet att bokade timmar för vuxna ska öka, istället minskar det.
- Säker tandvård: Ökad digitalisering och automatisk utbetalning för barn- och ungdomstandvård implementeras. Journalföringsutbildning för legitimerad personal hålls i november, med uppföljning för ej legitimerad personal under 2025.
- Hälsofrämjande insatser: Insatser för att stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet pågår, med planer på att anställa en hälsopromotör genom pilotprojekt.
- Barntandvård: Regionen arbetar för att fördela barntandvården jämnt mellan utförare i länet, med besök och återkoppling till kliniker för att behålla barnavtal.

Regionalt utvecklingsansvar - Utvecklingskraft i hela Jämtland Härjedalen

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen gul, vilket innebär att flera uppdrag pågår enligt plan för att stärka regionens transportinfrastruktur, öka spridningen av utvecklingsmedel och förbättra påverkansarbetet för att tillföra mer resurser till länet.

- **Transportinfrastruktur:** Regionen arbetar med relevanta aktörer för att öka satsningarna på transportinfrastruktur i Jämtlands län, inklusive att möta NATO:s krav för civilt försvar. Insatser har gjorts för att synliggöra länets behov genom möten och remissvar.
- **Utvecklingsmedel:** Ett proaktivt arbete pågår för att öka spridningen av Anslag 1:1 regionala utvecklingsåtgärder. En kommunikationsplan har tagits fram för att informera om EU-fonder och medfinansiering, med tydliga prioriteringar på grund av hög efterfrågan.
- **Påverkansarbete:** Regionen arbetar kontinuerligt för att öka utvecklingsmedel till länet genom att påverka nationell och EU-nivå. Detta inkluderar deltagande i olika forum och arbete via Bryssel- och Stockholmskontoren.

Kollektivtrafik - Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen gul. Regionen arbetar med att säkra kollektivtrafikens intäkter och förbättra dess tillgänglighet och effektivitet.

- **Säkra intäkter:** Åtgärder inkluderar rekrytering av en ny enhetschef och installation av ny hårdvara för biljettförsäljning, trots vissa tekniska problem. Nya zoner och priser planeras införas innan årsskiftet, men det finns risk för förseningar.
- **Tillgänglighet och effektivitet:** Stadstrafiken har nått 4 miljoner resor på årsbasis och regiontrafiken 2,2 miljoner resor. Närtrafiken är nu sökbar i reseplaneraren, och nya tillgänglighetsanpassningar har gjorts på hemsidan och i resenärsappen.
- **Avtalsuppföljning:** Förbättrade analys- och rapportmetoder har implementerats för bättre trafikleverans. Nya trafikavtal och linjenät har startats i Östersund och Åre.

Kultur - Tillgängligt kulturutbud i hela Jämtland Härjedalen

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen gul. Regionen arbetar aktivt för att säkerställa ett tillgängligt kulturutbud i hela länet, med fokus på kulturens hälsofrämjande aspekter.

- **Kultur och hälsa:** Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden genomför aktiviteter för att mobilisera och utveckla samverkan med kommuner och andra aktörer inom KulturZ och FolkhälsoZ.
- **Kultur på recept:** Pilotsatsningen "Kultur på recept/Må bra med kultur" har genomförts och slutredovisats. Dialogen om fortsatt arbete och implementering fortsätter under hösten 2024.
- **Projektbidrag och teaterproduktioner:** Projektbidraget "Kultur för hälsa" har beviljat nio projekt. Teaterproduktioner för barn och unga med komplexa funktionsvariationer planeras för perioden 2024–2027.

Folkhögskolor - Folkhögskolor med hög kvalitet

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen grön. Regionen arbetar för att säkerställa hög kvalitet på folkhögskolorna i länet, med två centrala uppdrag som framgångsrikt har avslutats.

- Regional kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte: En gemensam regional ledningsgrupp för Birka och Bäckedals folkhögskolor har startats för att stärka samarbetet och utbytet av erfarenheter och kompetens mellan skolorna, vilket bidrar till att höja utbildningarnas kvalitet.
- Långsiktigt nyckeltal för deltagarnöjdhet: Ett nyckeltal baserat på deltagarnas svar på frågan om de skulle rekommendera sin folkhögskola har införts. Detta nyckeltal kommer att användas för att kontinuerligt följa upp och förbättra deltagarnas upplevelse och nöjdhet med utbildningarna.

Stödverksamhet - Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen gul.

- Regionen arbetar med flera viktiga uppdrag för att förbättra arbetsmiljö, hälsa och folkhälsa. Detta inkluderar stöd för kompetensförsörjning, främjande av goda anställningsvillkor, och utveckling av forsknings- och utbildningsmiljöer.
- Hälsosatsningar fokuserar på förebyggande insatser och balans mellan krav och resurser. Folkhälsoenheten utvecklar strukturer och policyer för bättre folkhälsa och analyserar vårdskillnader för att skapa åtgärdsplaner. Regionen stärker också beredskap och cybersäkerhet samt främjar samers rättigheter och kultur.

Ledningsprocesser - Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet

Sammanfattningsvis är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen röd. Regionen arbetar med flera uppdrag för att förbättra ekonomin och effektiviteten, men har hittills haft begränsade framgångar.

- Ekonomi i balans: En särskild ledning har aktiverats för att stödja kostnadsbesparande åtgärder och uppföljning, men effekterna har varit otillräckliga.
- Effektiviseringar: Effektiviseringar integreras i planerings-, budget- och uppföljningsarbetet, med flera pågående projekt, inklusive en översyn av administration och inköpsprocesser.
- Direktiv för ekonomiska avvikelser: Arbete pågår för att utveckla hantering av ekonomiska avvikelser, men kräver samverkan med politiken.
- Beslut om kostnader: Alla beslut som innebär ökade kostnader måste beskriva hur de ska inrymmas inom budgetramen.
- Fastighetsutvecklingsplan: En långsiktig plan för Östersunds sjukhusutveckling har påbörjats, inklusive nybyggnad av ett akutsjukhus och ombyggnad av befintliga lokaler.
- Miljö- och klimatpåverkan: Åtgärder för att minska koldioxidutsläpp, energianvändning och öka återvinningen genomförs.
- Digitalisering: En ny avdelning för utveckling och digitalisering har beslutats, med start vid årsskiftet 2024/2025, för att förbättra samordning och effektivitet.

Bedömning

- Vi instämmer med regionstyrelsen att regionen inte når god ekonomisk hushållning, främst på grund av den svaga finansiella situationen samt låg måluppfyllelse.
- Vi anser att den bristande tillgängligheten är oroande och att utvecklingen delvis går åt fel håll.

- Vi anser att på det sätt regionstyrelsen och nämnderna uttolkat och återredovisar målen inte ger tillräckliga förutsättningar för fullmäktige att bedöma måluppfyllelsen.
- Vi bedömer att det saknas tillräckliga resultatförbättrande åtgärder för att nå fullmäktiges resultatkrav.

8.3 BEDÖMNING

Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer sammantaget att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed.

Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda mål för god ekonomisk hushållning, det vill säga finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?

Vi bedömer av delårsrapporten att balanskravet inte kommer att uppnås sett till den ekonomiska situationen.

Regionens ekonomiska resultat understiger budget och i delårsrapporten finns en bedömning att de inte uppnår god ekonomisk hushållning. Utifrån att regionen lånar till drift samt saknar buffert till investeringar, pensionsåtagande samt oförutsedda händelser gör att vi anser att regionen sannolikt inte når en god ekonomisk hushållning för 2024.

9 KVALITETSSÄKRING

Projektledaren svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

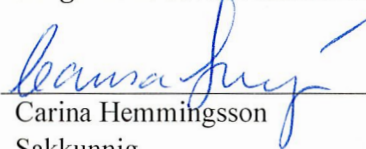
Ansvaret för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

10 UNDERTECKNANDE

Granskningen har utförts av samtliga medarbetare vid regionens revisionskontor.

Jan-Olov Undvall
Sakkunnig

Carina Hemmingsson
Sakkunnig

Pia Holm
Sakkunnig

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör